

במקום מסוים: „הנימקים אלשיף. להרים את הקול!”

זוהי הקדמה של פיקחות-ייתר. אין היא מעוררת אמן. יש בכך ציבור חשד סתום כלפי אדם ש”הוא פיקח מדי.”

על סנה ניתן לאמר את האימרה האנגלית: „הוא היה פיקח מדי מכדי שזה יועיל לו.” HE WAS TOO CLEVER FOR HIS OWN GOOD.

דרושה פיקחות כדי לחשב מהלכים טאקטיים בהגיון קר ומחושב. אולם כדי לגרש את הנחות-היסוד המשמשות מסד לבניין זה, דרושה תבונה. סנה היה פיקח מדי, אך לא נכון די צורכו. ואיכשהו, הרי גיש בכך הציבור, אותו ציבור שהעריץ את כישרונותיו בכל שלבי חייו.

סנה עצמו לא הכחין בכך. הוא היה משוכנע שאפשר להביא את הציבור לכל דבר.

פעם, במסיבה בשגרירות הסובייטית.

הוא למשה סנה. ההרכב של כשרונות תיו היה בלתי-מאוזן.

הוא היה מבריק בוויכוח. הוא יכול היה לקחת עניין — כל עניין — ולפתח אותו בלוליינות הגיונית, כמו קוסם על הבמה. הוא היה מרשים תמיד, בכל הופעותיו. אחרי נאום שבו לא חידש דבר, שבו לא פיתח אף מחשבה חדשה אחת, היה תמא” זין קורא בהתלהבות: „אך, איזה נאום! איזה כישרון!”

אך למרות כישרונו זה, ואידי בגלל, לא הצליח להשיג את התוצאה העיקרית: העירר אמן כלב המאזין.

עוד בראשית דרכו בארץ, נפוצה עליו בדיחה שהגדירה היטב את היחס אליו. לפי סיפור זה, שנכלל בילקוט הכוזבים, בא סנה הרמ”א לנאום בפני קורס של מדריכי ההגנה. אחרי נאומו המזהיר, נמצא הפתק בו רשם לעצמו ראשי-פרקים. נאמר בו,

המשכחה: הבן והבת תומכים באלמנה, ד”ר חנה סנה

הכרה לאומית: משמר הכנסת בראש מסע ההלווייה

מילוי הצוואה: הבן, ד”ר אפרים סנה, אומר קדיש

הפרישה ממס”א אף היו מוכנים למות לי מענו. אבל נכס אנושי זה נמוג במהרה, כמו חול בין אצבעות היד. הוא היה פרקליט גדול, בימעת גאוני. אבל הוא לא היה אמן יו” צר. ואחרי גם המדינאי הגדול הוא, כסופי שר דבר, אמן המעצב דב” רים עליפי חזונו.

בכמה מכשרונותיו עלה בחרבה על בן גוריון, בו ראה את מתחרתו העיקרי, שלא לדבר כלל על גולדה. אבל בן-גוריון יצר היסטוריה. וגולדה מעוררת בכמה מישש” טים מגומגמים, פרימיטיביים, יותר אמן מכפי שעורר סנה באלפי נאומיו הבנויים להפליא.

שה לדעת אם הבין סנה בשנים האחרונות של חייו את מצבו. הוא הפך שוב חביב העיתונות, בן (המשך בעמוד 26)

זמן קצר אחרי שכן-גוריון מכר את העושים לצבא הגרמני, שאל אותי סנה מה חושב הציבור על כך. לדעתי, השבתי שלדעתי תומך רוב הציבור במעשה זה של בן גוריון. סנה שלח בי מבט מצודד, והפך ליט: „אה, תן לי את חרדיו במשך חודש, ותראה מה תהיה דעת הציבור!”

■ ■ ■

מונה זו שהציבור הוא אובייקט, ש” אפשר לעשות בו כל דבר, היתה בי עוכריו.

כדוכס איטלקי בתקופת הריינסאנס, תקור פת הנסיך של מאקיאווולי, היה עושה חיס” טוריה. במאה ה-20 זה קשה הרבה יותר. האיש שמיתח צירופים הגיוניים כה מבהיקים, לא יצר כסופו שר דבר שום נכס מחשבותי אי רעיוני. לא היתה כל פרספורציה בין כשי רונותיו ובין חישגיו הממשיים. אנשים חתמסרו לו, ובתקופת הזוהר של